

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Retsudvalget
Christiansborg
1240 København K
DK Danmark

Dato: 16. august 2023
Kontor: Strafferetskontoret
Sagsbeh: Cecilie Brandt Opstrup
Sagsnr.: 2023-0030-9009
Dok.: 2884202

Besvarelse af spørgsmål nr. 858 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 858 (Alm. del), som Folketingets Retsudvalg har stillet til justitsministeren den 9. juni 2023. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Peter Skaarup (DD).

Peter Hummelgaard

/

Morten Holland Heide

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 7226 8400

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 858 (Alm. del) fra Folketingets Retsudvalg:

”Vil ministeren kommentere på artiklen ”Mens svindlere har kronede dage, dropper politiet at efterforske særlige sager”, Jyllands-Posten, den 9. juni 2023, og vil ministeren i denne forbindelse redegøre for, hvordan politiet og anklagemyndigheden fremover vil prioritere sager om IT-relateret kriminalitet?”

Svar:

1. Justitsministeriet har forstået spørgsmålet sådan, at det handler om sager om it-relateret økonomisk kriminalitet, og har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Rigsadvokaten og Rigspolitiet, der har oplyst følgende:

”Rigsadvokaten har til brug for besvarelse af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet (SSK), der på baggrund af en udtalelse fra National enhed for Særlig Kriminalitet (NSK) har oplyst følgende:

NSK har oplyst, at økonomisk kriminalitet udgør en af de største udfordringer for politiets og anklagemyndighedens straffesagsbehandling.

Kriminalitetsområdet har udviklet sig meget i de senere år, idet en stor del af den økonomiske kriminalitet som led i den løbende digitalisering af samfundslivet nu foregår på internettet, hvilket bl.a. har medført en betydelig vækst i kriminaliteten. Den it-relaterede økonomiske kriminalitet foregår både hurtigere, hyppigere og mere grænseoverskridende end den fysiske økonomiske kriminalitet, hvilket gennem de senere år har ført til en betydelig sagsophobning i såvel Nationalt Center for IT-Kriminalitet (NCIK) som i politikredsene og et fortsat stigende antal anmeldelser.

Politiet og anklagemyndigheden har i samme periode – blandt andet som led i gennemførelsen af aftalen om politiets og anklagemyndighedens økonomi 2021-23 (flerårsaftalen) og den digitale tryghedspakke (lanceret i september 2022 af den daværende regering (Socialdemokratiet), Socialistisk Folkeparti, Radikale Venstre, Enhedslisten, Dansk Folkeparti og Nye Borgerlige) – taget en række initiativer for at styrke og stabilisere indsatsen mod it-relateret økonomisk kriminalitet. Det drejer sig dels om initiativer til forebyggelse, forstyrrelse (disruption) og efterforskning af it-relateret økonomisk kriminalitet, dels om initiativer til styrket prioritering på området.

For så vidt angår prioritering af anmeldelser om it-relateret økonomisk kriminalitet fremgår det af flerårsaftalen, at der er behov for nye værktøjer til at prioritere sager om økonomisk kriminalitet, så politiet og anklagemyndigheden får mulighed for i øget omfang at inddrage relevante hensyn ved beslutningen af, om en sag efterforskes, herunder om anmelder har været udsat for tab, og fastsætte retningslinjer for, hvilke typer af it-relateret økonomisk kriminalitet der prioriteres efterforskningsmæssigt.

Som opfølgning på ovennævnte initiativ i flerårsaftalen har Justitsministeriet i samarbejde med Rigsadvokaten og Rigspolitiet vurderet de eksisterende muligheder for, at politiet og anklagemyndigheden kan foretage ressourcemæssige prioriteringer i forhold til efterforskning af it-relateret økonomisk kriminalitet. Det blev i den forbindelse konkluderet, at politiet inden for rammerne af gældende ret allerede har ganske vide rammer for at prioritere ressourcerne, og at vurderingen af, om der i en konkret sag skal indledes efterforskning, kan ske på baggrund af mere standardiserede kriterier, der omfatter f.eks. sagstypen, størrelsen af det lidte tab, og om der umiddelbart er tale om en enkeltstående sag.

NSK har på den baggrund den 1. marts 2023 indført en ny prioriterings- og styringsmodel i NCIK, der modtager alle anmeldelser om it-relateret økonomisk kriminalitet. Modellen skal sikre skarpere og hurtigere prioritering samt bedre styring af anmeldelser om it-relateret økonomisk kriminalitet med henblik på at nedbringe de nuværende sagsbeholdninger på området og sikre en stærkere og mere målrettet kriminalitetsbekæmpelse. Modellen indebærer bl.a., at den samlede vurdering af omstændighederne i den enkelte sag med henblik på at beslutte, om der skal indledes en efterforskning, tager afsæt i en række standardiserede kriterier, der er udtryk for en vurdering af karakteren og alvoren af de forskellige kategorier af strafbare forhold, der anmeldes til NCIK. Blandt disse standardiserede kriterier indgår et beløbskriterie, der har betydning for, hvilke efterforskningskridt der iværksættes i den enkelte sag. Beløbskriteriet står dog ikke alene, da der i alle tilfælde foretages en samlet vurdering af omstændighederne i den enkelte sag, og der er ikke tale om en bagatelgrænse, hvorefter anmeldelser under en vis beløbsgrænse ikke undergives sagsbehandling.

Formålet med den nye prioriterings- og styringsmodel er således at sikre, at politiet prioriterer de alvorligere forhold, herunder forhold med større tab eller sager med gerningsmænd, der begår flere forhold, og at de anmeldelser, der ikke bør efterforskes, så vidt muligt henlægges allerede i NCIK. Det skal medvirke til at sikre en hurtigere og mere ensartet retshåndhævelse i hele landet. Det bemærkes i den forbindelse, at modellen vil få betydning for, hvornår anmeldelser om it-relateret økonomisk

kriminalitet henlægges, da flere anmeldelser vil blive henlagt allerede i NCIK, men NSK forventer ikke, at modellen samlet set vil føre til, at flere anmeldelser henlægges.

Selvom en anmeldelse måtte blive afvist, jf. retsplejelovens § 749, stk. 1, eller efterforskning indstillet, jf. § 749, stk. 2, vil politiet kunne genoptage efterforskningen, hvis der fremkommer nye oplysninger, og forholdet ikke er forældet. Dette vil eksempelvis kunne være relevant i tilfælde, hvor en anmeldelse af et enkeltstående bedrageri er blevet henlagt, men senere anmeldelser indikerer, at der er tale om mere systematisk eller organiseret kriminalitet, eller hvor de nye oplysninger indebærer, at det nu vurderes, at der kan føres bevis for bedrageri. I det tilfælde vil politiet kunne beslutte at genoptage efterforskningen af det henlagte forhold.

Politiets henlæggelse af en sag er således ikke ensbetydende med, at sagen ikke længere figurerer i politiets systemer. Når en anmeldelse om it-relateret økonomisk kriminalitet kommer ind i NCIK, sammenholdes den med tidligere anmeldelser (både verserende og henlagte). Er der sammenfald, vil sagerne kunne kobles sammen og blive efterforsket samlet, således at det i stigende omfang bliver muligt at prioritere til fordel for sager, der vedrører mere systematisk kriminalitet.

Det bemærkes i øvrigt, at NCIK's afgørelser om henlæggelse af en anmeldelse vil kunne påklages til Statsadvokaten for Særlig Kriminalitet (SSK) efter de almindelige regler herom i retsplejelovens § 101, jf. § 749, stk. 3.

NSK vil løbende på baggrund af erfaringer fra politi og anklagemyndighed overveje, om og hvordan modellen kan forbedres. Det bemærkes videre, at indførelsen af den nye prioriterings- og styringsmodel i NCIK skal ses i sammenhæng med flere samtidige tiltag på området, herunder navnlig NSK's tilførsel af betydelige personaleressourcer til NCIK.

NSK vurderer samlet, at de tiltag, som politiet og anklagemyndigheden har taget i de senere år, herunder ikke mindst den nye prioriterings- og styringsmodel, vil bidrage til at stabilisere indsatsen mod it-relateret økonomisk kriminalitet og styrke kriminalitetsbekæmpelsen på området. Det er dog fortsat forventningen, at it-relateret økonomisk kriminalitet vil udfordre politiet og anklagemyndigheden de kommende år.

SSK, Rigsadvokaten og Rigspolitiet kan henholde sig til udtalelsen fra NSK.”

2. Som det også fremgår af udtalelsen ovenfor, er der de seneste år iværksat flere tiltag for at styrke indsatsen mod it-relateret økonomisk kriminalitet.

Eksempelvis blev der i efteråret 2022 indgået en politisk aftale om en digital tryghedspakke, som bl.a. styrkede politiets sagsbehandling inden for økonomisk kriminalitet på nettet ved at tilføre yderligere medarbejdere til området. Herudover er politiets muligheder for at blokere svindelhjemmesider blevet udvidet. Jeg vil ikke udelukke, at der kan være behov for flere tiltag.

Vi må imidlertid være ærlige at sige, at det ikke bare er et spørgsmål om at give politiet ressourcer og værktøjer, men også et spørgsmål om at give politiet mulighed for at prioritere ressourcerne mest hensigtsmæssigt.

Derfor fremgår det også af flerårsaftalen for politiet og anklagemyndigheden 2021-2023, at aftaleparterne vil give politiet mulighed for i øget omfang at prioritere, hvilke sager om it-relateret økonomisk kriminalitet der efterforskes. Justitsministeriet har på den baggrund udarbejdet en beskrivelse af politiets eksisterende muligheder for at prioritere sager, som er delt med forligskredsen bag flerårsaftalen i september 2022.